

РЕВОЛЮЦИОНЕНЪ ЛИСТЪ

ОТЪ БАНКЕРЪ — ДИПЛОМАТЪ

Имаше единъ bankerъ държавникъ — Казимиръ Перие въ четридесетъ години на миналото столѣтие, при Луи Филипа, но не се отличи особено — нито бѣ отъ най-блестящитѣ, нито бѣ отъ най-щастливитѣ въ политиката на Франция. Тя не регистрира презъ негово време нито външни успѣхи, нито вътрешенъ подемъ. Сигурно е имало и други банкери политици нѣкога и нѣкжде, — но даровитъ държавникъ отъ тѣхъ не познава историята. А ако е така за голѣми държави, за велики нации, като френската, съ традиции, съ висока политическа и морална култура, съ голѣмъ общественъ контролъ, — още по-малко малката България изъ срѣдата на банкеритѣ може да излъчи способенъ дипломатъ. Не че банкеритѣ сж. глупави хора, но тѣхния умъ е насоченъ въ друга посока, склада на мислитѣ имъ другъ, гъвкавостта на тѣхния умъ може да се прояви въ специалнитѣ имъ занятия. Банкерътъ — дипломатъ и въ речитѣ си, и въ интервютата си, при всичкия напѣнъ на мислитѣ и жестоветѣ си, — и именно при този видимъ напѣнъ, — освенъ че се проявява като неестественъ, но рискува да стане и смѣшенъ. Но да е само това! Той може да изтърси и мисли, които сж отъ вреда и за държавата, а и за цѣлата нация, когато части отъ нея се намиратъ подъ чуждо владичество, какъвто е случая съ българския народъ.

Предъ насъ сж изявленията на г-на А. Бурова, направени предъ кореспондента на сръбския в. „Политика“ А. Милосавлевичъ и предадени въ преводъ въ в. „Свободна Речъ“.

Ще предадемъ тукъ само частъ отъ тѣзи изявления и ще ги анализираме.

„На първо мѣсто искаме да Ви потвърдя, че българското правителство и българския народъ искрено и дълбоко осждаатъ системата на атентатитѣ, които могатъ да смутятъ добритѣ отношения на дветѣ страни“.

Системата на атентатитѣ отъ едни се осжда да безусловно, отъ други се обяснява и оправдава съ режима, който цари въ Македония подъ сръбско владичество. Европейскиятъ и американскиятъ печатъ е раздѣленъ на два лагери, но повечето отъ чуждитѣ вестници, — и то тѣзи, които не

сж пристрастни спрѣмо сърбитѣ, не сж повлияни отъ лъжливитѣ емисари на бѣлградското правителство, или които не искатъ на всѣка цена мира, макаръ нѣколко малки народи да бждатъ унищожени морално или затрити физически, — повечето отъ чуждитѣ вестници хроникиратъ фактитѣ въ тѣхната причинна връзка. Безпристрастната преса отбележи, че преди да има атентати отъ македонска страна, имаше и има такива отъ сръбска страна спрѣмо македонцитѣ и то отъ деня, когато сърбитѣ сж въ отечеството ни поради глупоститѣ на бившия шефъ на Бурова — сжщо човѣкъ на парата, но нещастенъ дипломатъ... .

И отъ гдето на кжде „системата на атентатитѣ“ — атентати, които ставатъ въ Македония подъ сръбска власт и то отъ македонци, родени, — да смутятъ добритѣ отношения на дветѣ страни! И при това, кога сж били добри тия отношения: отъ 1913 год. — и при атентати и при липса на атентати тѣзи отношения сж били лоши, защото не може Макбетъ, шекспировия герой, да бжде добъръ съ почитателитѣ и роднинитѣ на убития отъ него кралъ... .

И г-нъ Буровъ е продължилъ:

„И преди постъпкитѣ на г. Нешичъ българското правителство взе мѣрки, които се посочиха отъ тамошното положение. Тия мѣрки ще премахнатъ и най-малкото съмнение въ непоколебимата воля на българското правителство да направи всичко възможно, за да отхвърли отъ България отговорността за *престъплението*, което се върши. Не се съмнявамъ, че отъ страна на югославянското правителство ще се манифестира сжщата воля, че ще се взематъ сжщитѣ решения по отношение престъпнитѣ акции на емигрантскитѣ чети, които смущаватъ мира отъ дветѣ страни на нашата обща граница“.

Ние разбираме, че качеството на г-нъ Бурова, пѣкъ и характера му на голѣмъ филантропъ, не позволява да назове престъпления избиването на българи въ Македония отъ самата власт и жестокото изтезаване на македонскитѣ студенти въ занданитѣ на Скопје. Ние знаеме още, че той, като министъръ на външитѣ работи на една слаба и обезоръжена държава, не може да протестира за престъпленията на сръбската власт спрѣмо едни хора, които желаятъ въпреки всичко да запазятъ

българската си народност. Но защо той квалифицира като престъпление самоотбраната, въоръжения протест на един поробен народ спрѣмо неговитѣ палачи!

И после. Какво е това съпоставяне на емигрантскитѣ нападения въ България съ революционнитѣ акции въ Македония? Отъ една страна имаме национални предатели, които зарадъ властѣ и облагите, които тя носи — особено корумпираната власт — за тѣзи, що я упражняватъ, сж се отдали въ служба на Сърбия — потисницата на тѣхни сънародници, — за да не позволитѣ на България, тѣхното отечество, да лѣкува ранитѣ си въ миръ, — отъ друга страна имаме елита на единъ народъ, най-силнитѣ морално и физически негови люде, които сж се решили да се самопожертвуватъ за свобода и самоуправление, най-вишитѣ блага за нация! Това сж несравними величини, това сж антиподи. Разстоянието между тѣхъ е колкото между небето и земята, а между душитѣ — като това на дяволитѣ и ангелитѣ. Освенъ това, емигрантитѣ предатели сж на открити лагери, хранятъ се отъ сръбския държавенъ казанъ, на шефовеитѣ имъ се дава съ шепи злато, обмундироваватъ се отъ държавнитѣ складове и нахлуватъ при съдействието на сръбскитѣ власти, а македонскитѣ революционери се борятъ на свой рискъ, на свои срѣдства, почти всички изхождащи отъ самата Македония и действующи въ нея, — не е изключено нѣкой и другъ македонецъ да премине и презъ чужди граници, но по тайни пѣтеки и когато Господъ спи, — и при все това да се поставятъ на една дъска.!

И като че ли г. Буровъ иска да каже, — не го казва, но така се разбира, — взимайте мѣрки вие отъ тамъ противъ емигрантитѣ, ние ще взимаме отъ тукъ противъ македонскитѣ бунтовници и добритѣ отношения ще се запазятъ и засилятъ! Нещастно изявление, което може да бжде обърнато въ обвинение отъ тѣзи, които могатъ да бждатъ само обвинявани и които сж на подждимата скамейка поне предъ свѣтовната обществена съвестъ.

Единъ държавникъ, особено когато той е и министъръ на външнитѣ работи, трѣбва да знае не само какво да каже, но и какво да не каже, и казаното да бжде добре претеглено. България нека сама присъди дали такъвъ министъръ ѝ е полезенъ или вреденъ, за високия идеалъ на разпокъсана и поробена Македония той е, обаче, направилъ пакостъ съ тѣзи си изявления. Хвърля се сѣнка-върху самородността и независимостта на македонското освободително движение. А неговитѣ врагове сѣ това правятъ — да го изкаратъ зависимо отъ България и че България може да го спре. Каква наивностъ, ако не и глупостъ!

Катонъ

ЛЕГЕНДАТА НА ПЛАЧКОВИЦА

На 9. октомврий Македония изгуби още двама храбри синове, още двама смѣли защитници на своето право и закрилници на своята честъ. Още две буйни млади сѣрца престанаха да трѣпнатъ съ нейнитѣ болки и да удрятъ съ нейнитѣ победни викове. Прекършиха се още две десници, които дългитѣ къмъ майката родина и волята за свобода направиха стоманени за врага.

Но прекършиха се следъ като нанесоха новъ ударъ на разплатата, следъ като смазаха главата на една змия, когато тя измамно и ехидно се под-

крадваше да клѣцне съ отровата си народната съвестъ. И прекършиха се пакъ не отъ вражи ударъ, а отъ тежката собствена воля да умратъ свободни — както и живѣха. Избраха си най-завидната честъ, която изпраща небето на воина като последенъ даръ: да умре отъ собствената си ржка, да свърши като себепожертва; да направи отъ удара си — подвгъ, отъ името си — символъ, отъ смъртта си — легенда.

Защото макаръ и още близка, смъртта на Хипократъ Развигоровъ и Илия Лилинковъ е вече легенда. Свободололюбивиятъ Щипъ откърми и двамата. Гордата Плачковица прие последния дѣхъ на волнитѣ щипски орли. И страшниятъ трѣсъкъ на последната бомба и глухиятъ прасѣкъ на последния куршумъ, следъ като всички други сжко отмѣстиха за свиднитѣ жертви, сътвориха тая неувѣхваща легенда.

Кой ще я разкаже на бжднитѣ дни? Кой ще разкаже на свѣта, че и синоветѣ знаятъ да мратъ сжщо така достойно и съ честъ, както нѣкога мрѣха бацитѣ имъ? Разтърсенитѣ скали на Плачковица я скрива въ пещеритѣ си. Но тя не остана погребана въ тѣхъ, заедно съ разкъсания трупъ на Развигоровъ и съ малката рана въ черепа на Лилинковъ. Тя възкрѣсна страшна и могъща въ гүзнитѣ съвести на тиранитѣ. И жалкитѣ, страхливитѣ слуги на тиранията, на безчестиего и плащания позоръ сами свидетелствуватъ за нея.

Изтощени отъ гладъ и умора, на третия день тѣ вече бѣха поели пѣтъ къмъ планината — къмъ своето царство. Само духътъ бѣше бодъръ. Стигнаха скалитѣ, тѣ подириха освежителния покой на пещеритѣ. Но не знаеха, че предателството пропѣлъзъ следъ тѣхъ. Мислѣха, че то е слѣпо, а не знаеха, че то вижда най-добре въ ноцта.

И ноцта, закрилница други пѣтъ, предателски оживѣ. Друмица, пѣтеки и пѣтечки се изпълниха съ шепотъ. Хилядна сръбска сганъ войници и жандарми запѣплиха по тѣхъ. Където минаха, а минаваха отасѣкъде, разбудиха селата. Разплакаха жени и деца. И повлѣкоха предъ себе си право срещу смъртта мжжетѣ и бацитѣ. Цѣла ноцъ се подкрадваха отъ всѣкъде подлитѣ, но и страхливи убийци и дебиѣха жертвитѣ си. Цѣла ноцъ ехтѣше планината отъ куршумитѣ и бомбитѣ имъ, които поразяваха сѣнитѣ.

На сутринта ги открия. Планината ечна отъ гърмежи. Куршуми фиюкаха, бомби трещѣха, високи отсѣчени команди се чуваха, но страхливитѣ убийци не смѣха да приближатъ. Защото волнитѣ синове на Македония не мислѣха да станатъ лека жертва. Изходъ за тѣхъ нѣмаше. Обградени отъ всѣкъде, да се прекъса съ бомба въ ржка огнения обржчъ би значило сигурна смъртъ. Сами и само съ по единъ револверъ въ ржката си и нѣколко бомби на пояса, разбира се, тѣ не можеха да чакатъ нѣкакво чудо да ги спаси. Но тѣ имаха още единъ изборъ: да се борятъ до край, да поразяватъ врага съ всѣки свой ударъ, като оставятъ последния за себе си.

И затова всѣки тѣхенъ куршумъ носѣше смъртъ. Всѣка бомба — поражение, което обрѣщаше въ бѣгство допълзѣлата сганъ. Напразно трещѣха сръбскитѣ бомби предъ пещерния изходъ, запокитени съ трепереща ржка много отдалече. А и тия, които поладнѣха вътре, като по чудо веднага се връщаха съ страшенъ трѣсъкъ назадъ.